

Во аут се нацрт-амандманите за пробниот или ограничен мандат на судиите, потоа за цензусот при избор на претседател, судењето во разумен рок, амандманот за Уставниот суд итн.

"По усвојувањето на уставните амандмани кога изборот на судиите ќе се врши од страна на независен орган, во кој повеќето членови се од сферата на судството и оваа последна формална зависност ќе биде отстранета. Тогаш ќе можеме да зборуваме за независност за која судиите ќе треба да покажат дека навистина се подготвени и одговорни и стручно работат за да ја носат независноста како придобивка на судската функција", вели Мери Младеновска-Георгиевска.

ЛЕСНО Е ДА СЕ ЗБОРУВА, НО ПОТЕШКО Е ДА СЕ ИМПЛЕМЕНТИРА

■ Пишува:
Кокан СТОЈЧЕВ

Владата ги достави до Собранието предлог-амандманите за промени на Уставот на РМ, со кои наводно ќе се добие поголема независност на судството и ќе се зголеми ефи-

текст, кој ќе го заслужи мнозинството за прифаќање, а тоа е двотретинското мнозинство. Сакам да истакнам дека одговорноста за овој процес е на Владата на РМ, и овој процес на реформи може успешно да заврши за РМ, доколку и опозицијата гласа за овие уставни амандмани".

Во втората фаза, од вкуп-

дејќи со измената на Уставот, по усвојувањето на амандманите ќе продолжи процесот со изготвување и со донесување закони, кои навистина ќе покажат резултати во практиката, доколку овие закони во практиката се имплементираат", прашува министерката - дали всушност овие "извикани закони" ќе најдат

висноста на судството, а тоа е постапката за избор.

"Мојам навистина да кажам, и тоа одговорно како министерка која 10 месеци е на оваа функција, дека почитувањето на законите навистина значи независност на судството во РМ. Според постојните закони, судството и сега е независно, односно

ПАДНА СОМНЕВАЊЕТО НА МИНИСТЕРКАТА ЗА ПРАВДА ЗА НЕЗАВИСНО СУДСТВО!?

касноста во работата на судовите во земјава. Но, министерката за правда Мери Младеновска-Георгиевска посочува дека покрај Владата и опозицијата треба да ја сподели одговорноста за спроведувањето на овој процес кој, според неа, претставувал обврска, а не плод на лошите резултати во работењето на севкупниот правосуден систем.

"Министерството за правда, како изготвувач на амандманите, понуди квалитетен

ната бројка 15 нацрт-амандмани, списокот е сведен на 12 предлог-амандмани. Од игра испаднаа нацрт-амандманите за пробниот или ограничен мандат на судиите, потоа за цензусот при избор на претседател, судењето во разумен рок, амандманот за Уставниот суд итн.

"Ние намерно во претходната фаза понудивме пообеман материјал со цел да ги дефинираме правците во кои ќе се спроведува реформата преку законска материја, би-

практична примена.

ОДЛУКИТЕ НА СУДИИТЕ

Која е целта на предложените текстови? Овие реформи се прават со цел да јакне независноста на судството, но и да се зголеми ефикасноста во работата на судовите. Според министерката за правда, отстранети се и последните формални можности за сомневање во неза-

независноста подразбира независност во донесувањето на одлуките на судиите. Судијата ги донесува одлуките врз слободна оценка на доказите, секој поединечно и сите во целина, но независноста не значи анархија, туку напротив одговорно и стручно работење во процедура пропишана со закон. Сметам дека токму овие измени ќе придонесат многу повеќе на овој план, а како што кажав, последното сомневање за зависност на суд-

ството од другите власти е постапката за избор, која во моментот навистина зависи од пратениците во Собранието, бидејќи сега тие гласаат за изборот на судии. По усвојувањето на уставните амандмани кога изборот на судиите ќе се врши од страна на независен орган, во кој повеќето членови се од сферата на судството и оваа последна формална зависност ќе биде отстранета. Тогаш ќе можеме да зборуваме за независност на која судиите ќе треба да покажат дека навистина се подготвени и одговорни и стручно работат за да ја носат независноста како придобивка на судската функција", го образложува и го брани министерката концептот на Владата.

Прашањето за ефикасност на судството повеќе подлежи на законската материја на која, според министерката, паралелно се работело на измени и дополнувања на законите од оваа сфера. Законот за парнична постапка ќе почне да се спроведува во текот на наредната година, а на Законот за извршување од мај 2006 година. За нивна примена се при крај подготовките, се пофали Мери Младеновска-Георгиевска.

Со амандманот XX се овозможува, покрај судовите за прекршоци, да одлучуваат и органите на управа, со цел да се растовари судството кое има зголемен обем на предмети кои, пред сè, однесуваат на прекршочната материја. Амандманот XXI овозможува гарантирање на принципот на двостепеност во одлучувањето, но кога се работи за одлуки донесени од страна на суд. Во однос на одлуките донесени во управна постапка со закон се остава простор да се регулира дали за овие постапки ќе се користи редовниот правен лек, жалба или ќе се гарантира друг вид заштита. А, тоа значи директна судска заштита, со цел да се отстранат оние проблеми во практиката, кои преку второстепените комисији на Владата, во најголем број случаи одлучуваат на ист начин како и првостепените органи.

"Но, само со одреден број месеци, кои нормално про-

текуваат во таа постапка по жалба, со што сметаме дека ќе се овозможи поквалитетна заштита на правата на граѓаните кои се обраќаат пред овие органи".

Амандманот XXII се однесува на надлежноста на претседателот на РМ за именување на двајца членови на Судскиот совет за да се отстранат оние ситуации, кои во минатото овозможуваа во текот на постапката на предлагање и избирање на двајца членови за досегашниот РСС, да се блокира работата на Судскиот совет.

Наредниот амандман XXIII се однесува на препораките на ГРЕКО, кои бараат измена на националната легислатива за да се обезбеди постапката

ОБВРСКА ИЛИ...

Амандманот XXV значи де-конституционализирање на единствената организација на судството содржана во став три од член 98 од Уставот на РМ. Со него се отстранува уставната пречка за воведување друг вид судови, кои во повисока инстанца на друг начин би биле степенирани и ако досегашната формулација не овозможуваше создавање други судови, бидејќи значеше само во крајна инстанца одлучување од страна на Врховниот суд. Но, со отстранувањето на оваа одредба ќе се остави широк простор во законот за судови да се прецизира и точно да се дефинираат видовите и организаци-

однесува на имунитетот на судиите кој, според својата содржина, се изедначува со имунитетот на пратениците. Се определува имунитет во вршење на судската функција, односно т.н. функционален имунитет и целосно изземање на судијата од одговорност пред законите, што би го ставило судијата во привилегирана положба во однос на обичниот граѓанин. Тука има и одредба за процесен имунитет, како заштита од притвор, исто како и кај пратениците.

"Амандманот XXVIII се однесува на начинот на избор на членови на Републичкиот судски совет, поради тоа што сметаме дека тоа што е предложено во уставните решенија навистина ќе оневозможи било какви договарања во одлучувањето од страна на членовите на РСС. Затоа се дефинира дека од вкупно 15 члена, 8 ќе бидат од редот на судството, 2 ќе именува претседателот на државата, 3 Собранието, а членови ќе бидат и министерот за правда и претседателот на Врховниот суд. Со ова тело ќе претседава претседателот на Врховниот суд".

Со амандманот XXIX се регулираат односите на Судскиот совет и надлежностите на советот за избирање или разрешување судии, судии поротници, претседатели на судови, но и следење и оценување на работата на судовите.

Амандманот XXX се однесува на Јавното обвинителство. Мандатот на јавниот обвинител останува на шест години, со можност повторно да биде наименуван. Во однос на јавните обвинители, на планот на независноста, мандатот на останатите јавни обвинители е без ограничување. Инаку, во однос на независноста на обвинителството кон другите власти, согласно нашите закони, тоа веќе има независна позиција. Тоа нема никаква одговорност ниту пред Владата ниту пред Министерството за правда, а ниту постојат некои контролни механизми во однос на следењето на работата, доставување извештаи или, пак, информирање за одредена проблематика од нивниот делокруг на работење.

за одлучување за имунитет на претседателот и на членовите на Владата.

"Тоа не е во надлежност на Владата, туку во домен на Собранието како орган која ја избира владата и сметаме дека навистина овој амандман е во функција на реформите", убедена е министерката Мери.

Амандманот XXIV се однесува на надлежноста на Владата во предлагањето на јавни обвинители, но по претходно мислење на Советот на јавни обвинители. Цел е да се овозможи Советот на јавни обвинители да има поголемо учество во креирањето на кадровските решенија, кои од именувањето на првиот обвинител, постапката натаму ќе биде одредена со закон.

јата на судството. Значи, ќе нема уставна пречка за било каква организација. Во практиката се користат термините виши судови и специјализирани судови.

"Дали специјализацијата на судиите ќе се постигне со специјализирани судови или специјализирани одделенија на судовите од општа надлежност, тоа не е обврска која ја имаме. Тоа е прашање за кое ние самите ќе одлучуваме во зависност од тоа што е економично и што во практиката ќе даде резултати", вели министерката за правда.

Во амандманот XXVI се нормираат основите за престанок на судската функција и основите за разрешување на судијата. Се прави дистинкција меѓу престанок и разрешување. Ова прашање дополнително ќе биде разработено со закон. Амандманот XXVII се